

بسم الله الرحمن الرحيم

درس سیزدهم: ادبیات انقلاب

بهمن ماه ۱۳۵۷ در تاریخ معاصر ایران جلوه های ویژه یافته است؛ چون از یک سو، هنگام فروپاشی نظام شاهنشاهی و از دیگر سو، آغاز رهایی و آزادی مردم و شکل گیری جمهوری اسلامی است. نظام ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی سرانجام با انقلاب شورانگیز مردم به رهبری امام خمینی (ره) کنار زده شد. این انقلاب امید بخش که پایه و اساس آن در سال ۱۳۴۲ شکل گرفت سه ویژگی برجسته دارد:

✱ خدا محوری و دین باوری

✱ رهبری بر پایه اصل ولایت فقیه

✱ وحدت و یکپارچگی مردم

ایمان و اعتقاد مذهبی نخستین و اصلی ترین عامل پیوند رهبری و ملت و سبب استواری مردم بود در حقیقت دل سپاری "رهبر" و "مردم" به توحید و ایمان الهی، آنچنان این دو را به هم پیوند زد که دوگانگی از میان برخاست و "وحدت کلمه" پدیدار گشت. مردم دین باور و انقلابی ایران به پیشوای بنیانگذار فرزانه انقلاب اسلامی و با تکیه بر تعالیم الهی سه اصل اساسی "استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی" را از همان آغاز به عنوان هدف اصلی قیام خود به جهانیان اعلام کردند.

چیزی که بر درخشش این انقلاب می افزاید بهره گیری از تعالیم اسلامی و ارزشهای فرهنگ ایرانی است؛ زیرا باطن هر ایرانی همواره ریشه در دو سرچشمه زایا دارد؛ یعنی "دین" و "فرهنگ" و همین دو است که او را پاینده و استوار می دارد.

ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات

ادبیات به یاری ابزارها و عوامل گوناگون پدید می آید نخستین ابزار پیدایش ادبیات زبان است. زبان عامل انسجام و وحدت همه اقوام یک سرزمین است. زبان هر جامعه در هر دوره ای نماینده فکر و فرهنگ همان روزگار است. بهترین راه برای آشنایی با اندیشه ها و باورهای هر جامعه روی آوردن به ادبیات آن جامعه است و مقصود از ادبیات همه آثار نظم و نثری است که آینه فرهنگ و اندیشه یک جامعه است به عبارت دیگر "ادبیات بیان حال یک جامعه است". وقتی شما به یک اثر ادبی مانند شاهنامه، گلستان و مثنوی مولوی رومی کنید چهره انسانهای آن جامعه و رفتار و منش اجتماعی اشخاص را در پیش چشم خود دارید اصولاً کلید شناخت هر ملتی ادبیات آن ملت است.

پس از واقعه عظیم انقلاب اسلامی بسیاری از بنیادهای فکری فرهنگی و معیارهای ارزشی و اخلاقی جامعه ایران دگرگون شد این انقلاب دینی و فرهنگی در آثار نویسندگان پس از انقلاب اسلامی نیز جلوه گر شد.

انقلاب اسلامی در های تازه ای به روی ادبیات گشود و واژه ها و ترکیب هایی مانند: "استقلال، اسلام، قیام، شهادت، ایثار، شرافت، کرامت، مبارزه، تعهد، مردانگی، ایستادگی، ستم ستیزی، جانبازی، رزمندگی، بسیج، ولایت، شهید، برابری، برادری، حماسه، عدالت، رشادت و..." را با نگرشی جدید در زبان مردم رواج و گسترش داد.

در ادبیات انقلاب به آزاد اندیشی توجه شد و فضیلت هایی مانند همدلی و صفا، ایثار، مقاومت و مبارزه در برابر ظالمان و روحیه جوانمردی و پهلوانی، پدیدار گشت.

بر پایه آنچه گفته شد ادبیات انقلاب انقلابی است که در درون مایه و محتوای آثار و افکار پدید آمده است و عشق و شور و رادمردی و دین باوری و ایثار در آن موج می زند.

ادبیات انقلاب آئینه انقلاب است و گنجینه ای است که آرمان های انقلاب اسلامی را در خود جای داده است.

درآمدی بر ادبیات داستانی پس از پیروزی انقلاب اسلامی با کاهش و تلخیص

(۱) سه ویژگی انقلاب اسلامی را بیان کنید.

خدا محوری و دین باوری، رهبری بر پایه اصل و ولایت فقیه، وحدت و یکپارچگی مردم

(۲) مقصود از عبارت "انقلاب اسلامی، تولدی دیگر است" چیست؟

پس از انقلاب اسلامی بسیاری از بنیادهای فکری فرهنگی و معیارهای ارزشی و اخلاقی دگرگون شد به دنبال تحول در باورها و ارزشها ذهن و زبان و شیوه نگرش اهل جامعه به مسائل تغییر یافت که نگارنده از آن با تعبیر تولدی دیگر یاد کرده است.

(۳) به نظر شما چرا آثار فرهنگی آئینه احوال و افکار جامعه است؟

زیرا زبان هر جامعه در هر دوره ای بر پایه باورها و ارزش های دینی اخلاقی و به طور کلی بر بنیاد فرهنگ حاکم بر آن زمان سامان می یابد. پس زبان هر دوره نماینده فکر و فرهنگ همان روزگار است. بهترین راه برای آشنایی با اندیشه ها و باورهای هر جامعه روی آوردن به ادبیات آن است و مقصود از ادبیات هم آثار فرهنگی است که در حقیقت تاریخ احوال و افکار آن نسل است.

دانش ادبی

کنایه

به نمونه های زیر توجه نمایید:

یکی را به سر برنهد تاج بخت

با چشم ادب نگر پدر را

از مکافات عمل غافل مشو

یکی را به خاک اندر آرد ز تخت (سعدی)
از گفته او مپیچ سر را (ایرج میرزا)
گندم از گندم بروید جو ز جو (مولوی)

در هر یک از بیت هایی که خواندید، شاعر با بیانی غیرمستقیم مقصود خود را آورده است، "تاج بر سر یکی نهادن" به معنای "گرامی و بزرگ داشتن" است و "یکی را به خاک اندر آوردن" بر مفهوم "کوچک و پست شمردن" دلالت دارد.

با کمی تحمل در مصراع دوم شعر ایرج میرزا در میابیم که شاعر با بیان جمله "سر مپیچ" مخاطب خود را از "نافرمانی" بر حذر می دارد. به نظر شما قصد شاعر از بیان مصراع دوم بیت آخر چیست؟

هرگاه بخواهیم درباره مطلبی به طور غیر مستقیم صحبت کنیم و درباره امری پوشیده سخن بگوییم از "کنایه" بهره می گیریم.

"کنایه" سخنی است که دو مفهوم دور و نزدیک دارد و مقصود گوینده معنای دور آن است.

۱) پس از مشورت و گفت و گو با اعضای گروه درباره "پیروزی انقلاب اسلامی ایران" گزارشی کوتاه به کلاس ارائه دهید.

به عهده دانش آموز

۲) درباره راه های تقویت خودباوری نوجوانان در زمینه های مختلف علمی، اجتماعی و... گفت و گو کنید.

تقویت اعتماد به نفس و خودباوری در یک ملت مخصوصاً جوانان باعث شکوفایی علمی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و... می شود به نمونه های توجه کنید:

دانشجویی در کلاس خوابش میبرد استاد یکی از مسئله های حل نشده را برای آشنایی دانشجویان بر تابلوی کلاس می نویسد. استاد و دانشجویان پس از زنگ از کلاس خارج می شوند دانشجوی مورد نظر از خواب بیدار می شود و می بیند که کسی در کلاس نیست اما در تابلوی کلاس مسئله ای مطرح شده است فکر می کند که تمرین و فعالیت در منزل است توانستند آن را یادداشت می کند و به منزل می رود جلسه بعد از استاد می پرسد که تکالیف را تحویل نمی گیرید. استاد با تعجب می پرسد کدام تکالیف؟ می گوید همان ای که جلسه پیش بر تابلو نوشته بودید. استاد دوباره می پرسد مگر شما آن را حل کردید؟ دانشجو می گوید بله و همه با تعجب به او نگاه میکنند.

به نظر شما اگر خودباوری و اعتماد به نفس این دانشجویان نبود تمرینی به این دشواری حل می شد؟

۱) در متن درس از میان گروه کلمات مهم املائی دو نمونه برای هر یک از انواع ترکیب (اضافی - وصفی) بیابید و بنویسید.

ترکیب وصفی (موصوف صفت): واقعه عظیم/ معیارهای ارزشی/ بنیانگذار فرزانه

ترکیب اضافی (مضاف مضاف الیه): نظام شاهنشاهی/ ولایت فقیه/ وحدت کلمه/ انقلاب ادبیات

۲) مفرد واژه های زیر را بنویسید سپس آنها را با نشانه های جمع فارسی "ان" یا "ها" جمع ببندید.

واژه	مفرد	جمع با ان / ها
عوامل	عامل	عاملان/عامل ها
آثار	اثر	اثرها
فضایل	فضیلت	فضیلت ها
مفاهیم	مفهوم	مفهوم ها
افکار	فکر	فکرها
علماء	عالم	عالمان/عالم ها

۳) در هر یک از گروه های اسمی زیر وابسته ها را مشخص کنید و نوع هر یک را بنویسید.

* نخستین (وابسته پیشین) عامل (هسته) مهم (وابسته پسین)

* صبح (اسم هسته) صادق (صفت بیانی)

* یک (وابسته پیشین) اثر (اسم هسته) ادبی (وابسته پسین)

* این (وابسته پیشین) انقلاب (اسم هسته) امیدبخش (وابسته پسین)

* همان (وابسته پیشین) ملت (اسم هسته) غیور (وابسته پسین)

۴) از متن درس هفتم دو کنایه بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

۱. "افسوس که جوان نمی داند و پیر نمی تواند" کنایه از جوانان آگاه نیست و پیر توانایی ندارد

۲. "ماهی را هر وقت از آب بگیری تازه است" کنایه از چیست از هر کاری خواستی در هر وقت شروع کنی ارزشمند است

به این نمونه ها توجه کنید:

الف) نوايِ خوش، بويِ گل، بهايِ کتاب

ب) نورِ خورشید، باغِ زیبا، راهِ راست

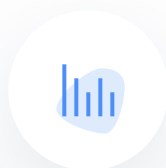
در ردیف "الف" کلمات "نوا"، "بو" و "بها" به مصوت "ا" و یا "و" ختم شده اند؛ این گونه کلمات در حالت اضافه به "ی" میانجی نیاز دارند اما کلمات "نور، باغ و راه" در ردیف "ب" به حرف (صامت) ختم می شوند و در حالت اضافه به حرف میانجی "ی" نیازمند نیستند. به شکل درست این گروه کلمه ها در املا نویسی دقت و توجه داشته باشیم.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد